RABHADH

Ní mór duit an páipéar seo a chur ar ais le do fhreagarleabhar, nó caillfear

Scríobh d'Uimhir Scrúdaithe Anseo

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ AN TEASTAIS SHÓISEARAIGH, 2003

TÍREOLAÍOCHT -ARDLEIBHÉAL

ROINN 1 - FILLTEÁN

DE LUAIN 9 MEITHEAMH - TRÁTHNÓNA, 1.30 go 3.30

ROINN 1 (60 MARC)

Caithfear tabhairt faoi **gach** ceist.
Tá rogha agat i dtrí cheist.
Déan deimhin de an fillteán seo a chur faoi iamh le do fhreagarleabhar.
Mura ndéanann tú sin, caillfidh tú marcanna.

1. AIBHNEACHA

Scrúdaigh an sceitse páirce d'abhainn agus freagair na ceisteanna a leanas.

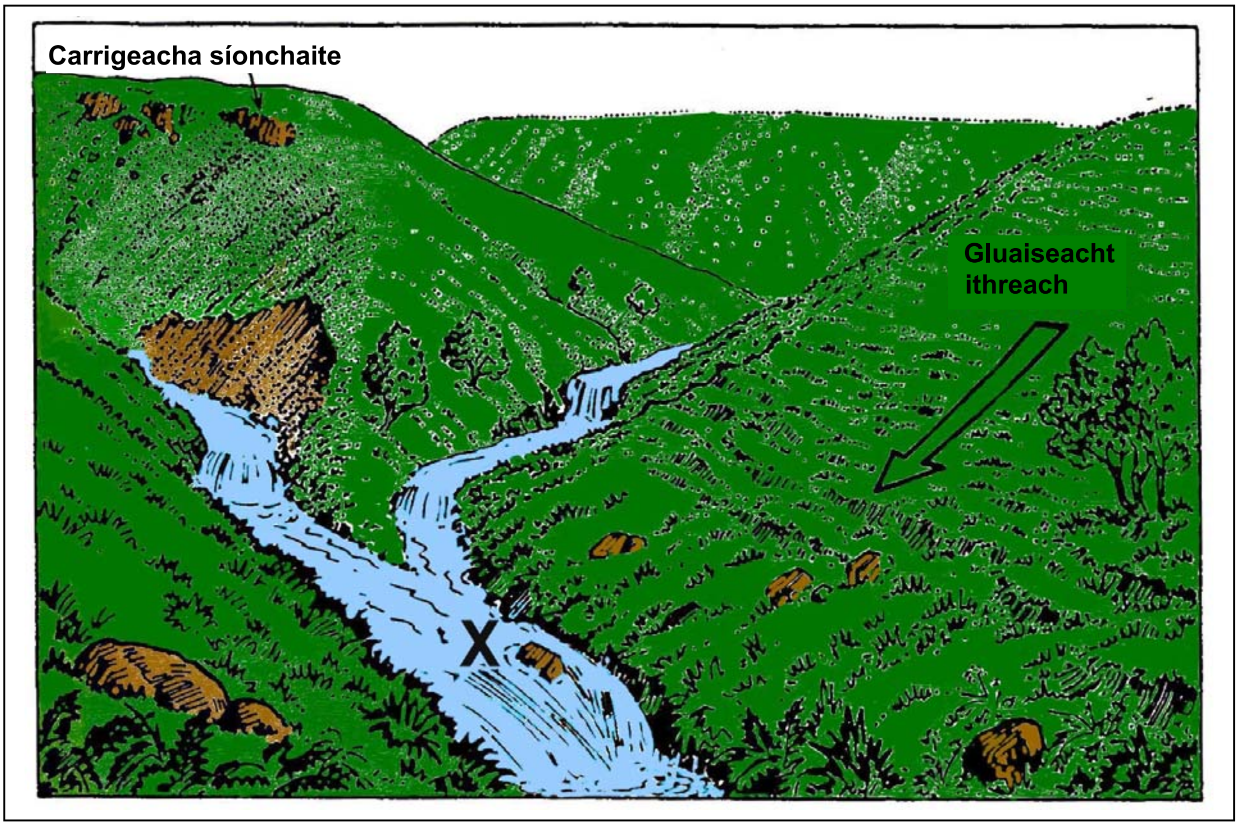

(i) Tarraingíodh an sceitse i gcúrsaí/cuid ________________________________ den abhainn.

(ii) **Cuir isteach** an litir **C** ag cumar an dá shruthlán.

(iii) Tá méid (toirt) an uisce **méadaithe/laghdaithe** ag X sa léaráid.
Cuir ***ciorcal*** ar an bhfocal ceart.

2. DÁLAÍ AIMSIRE THAR IARTHAR NA hEORPA

Déan scrúdú ar an léarscáil aimsire agus freagair na ceisteanna thíos.

(i) **Cuir isteach** an focal ARD san áit chuí ar an léarscáil.

I gcodanna (ii) agus (ii) **cuir isteach** an uimhir/focal atá in easnamh.

(ii) Is í an uimhir atá in easnamh ag X ná _________________ milleabar.

(iii) Is é is cúis leis an mbáisteach ar feadh cósta thiar na Breataine ná _________ fronta.

Dálaí Aimsire thar Iarthar na hEorpa

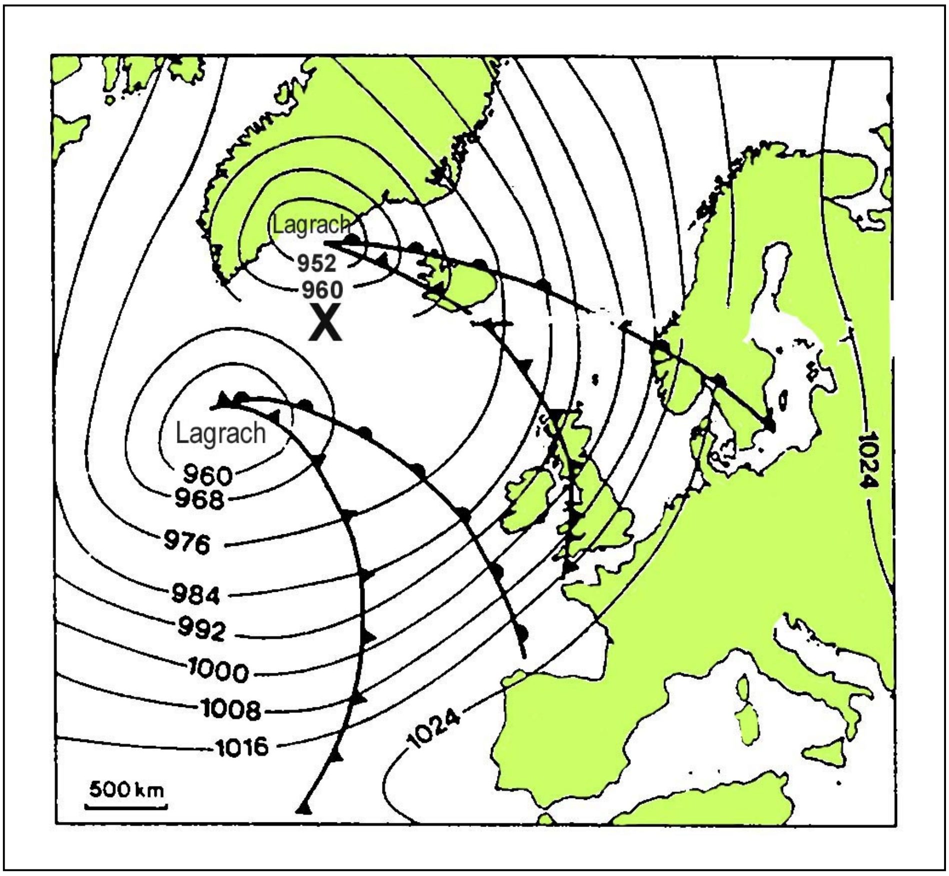

FREAGAIR 3A NÓ 3B

3A. TEORAINNEACHA PLÁTAÍ

Taispeánann an léarscáil thíos roinnt Teorainneacha Plátaí agus Bolcán.

Cuir ciorcal thart ar an bhfreagra ceart i ngach ceann de na ráitis thíos.

(i) Is é Iomaire an **Atlantaigh Láir/Iomaire an Aigéin Chiúin Láir** an ceantar atá marcáilte A.

(ii) Is é Iomaire an **Aigéin chiúin/Fáinne Tine an Aigéin Chiúin** an ceantar atá marcáilte B

(iii) Tá Fillsléibhte ar a dtugtar **Na Sléibhte Creagacha/Na hAindéis** sa cheantar atá marcáilte C.

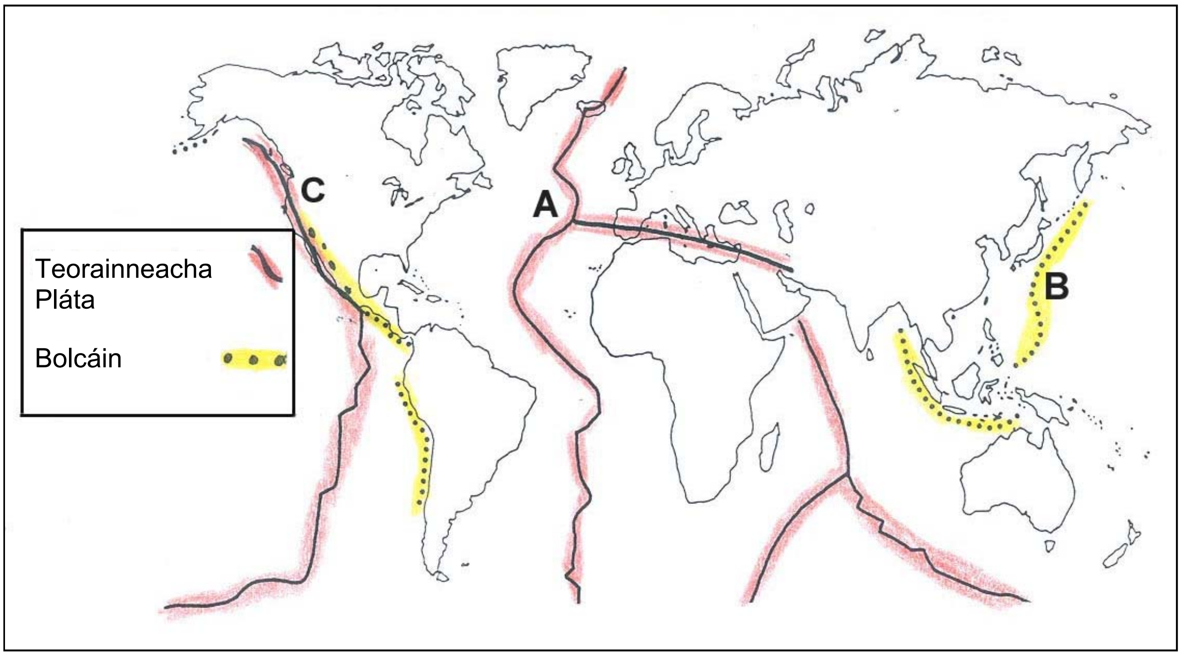

NÓ

3B. CARRAIGEACHA

*Sna boscaí atá ann dóibh, **meaitseáil** gach litir i gcolún X lena huimhir chéile i gcolún Y.*
Tá meaitseáil amháin déanta cheana.

	Colún X
A	An Charraig Dhríodair is coitianta in Éirinn
B	Carraig Mheiteamorfach a bhí ina Gaineamhchloch tráth
C	Bruthcharraig atá le fáil ag Clochán na bhFomhórach, Co. Aontroma
D	Bruthcharraig gharbh ildathach atá le fáil i gCill Mhantáin
E	Breosla iontaiseach atá le fáil i lár na hÉireann

	Colún Y
1	Grianchloichít
2	Eibhear
3	Aolchloch
4	Basalt
5	Móin

A	3
B	
C	
D	
E	

4. TIONCHAR DAONNA AR AN TIMPEALLACHT DE RÉIR RÉIGIÚN

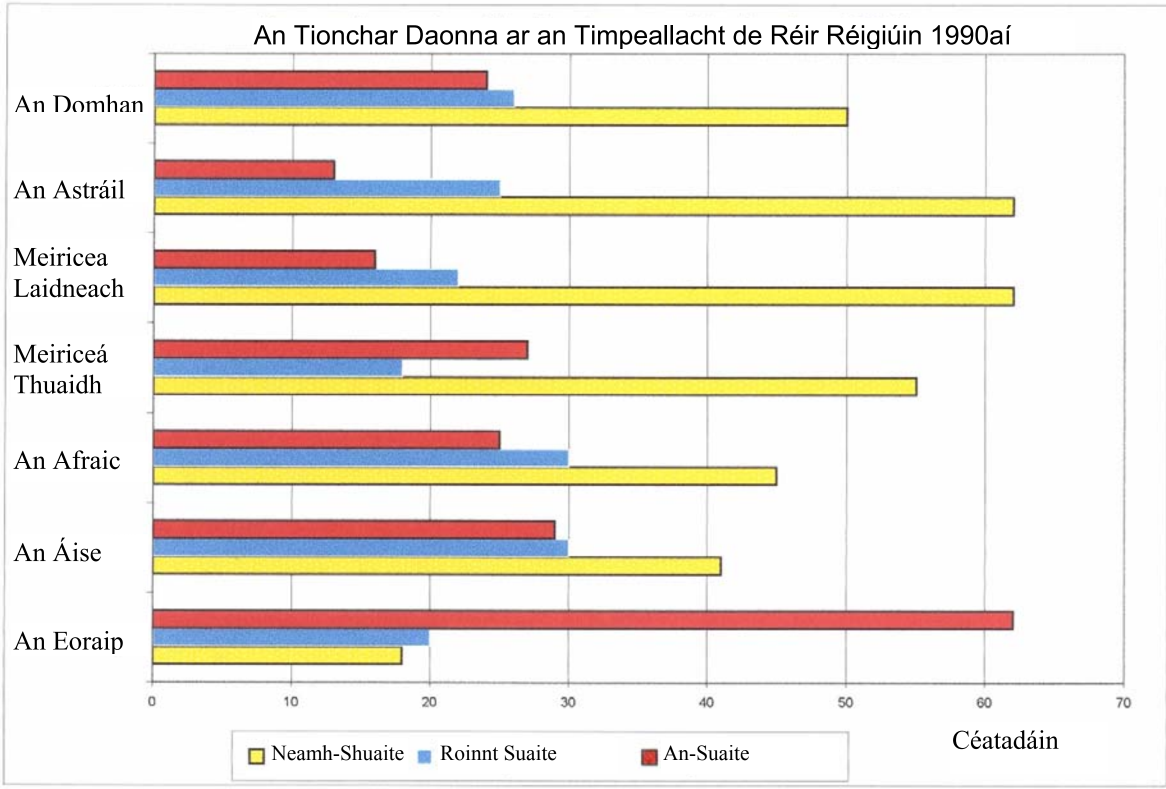

Léigh na ráitis thíos. Níl na ráitis go léir fíor.

1. Taispeánann an Eoraip an % is mó de cheantar an-suaite.
2. Taispeánann Meiriceá Laidneach an % is mó de cheantar roinnt suaite.
3. Taispeánann an Astráil agus Meiriceá Laidneach an % is mó de cheantar neamh-shuaite.
4. San Aise tá an % den cheantar neamh-shuaite níos lú ná an % den cheantar an-suaite.
5. I Meiriceá Thuaidh tá an % den cheantar an-suaite níos lú ná san Eoraip.

Tá na ráitis chearta uimhrithe.
Cuir tic (✓) sa bhosca ceart.

1 2 3 ☐

2 4 5 ☐

1 3 5 ☐

1 3 4 ☐

5. TÍREOLAÍOCHT UIRBEACH

Is éard is Baile Dórtúir (Codailbhaile) ann ná:
Cuir tic (✓) sa bhosca ceart.

Baile a bhfuil go leor feidhmeanna ag baint leis. ☐

Baile atá tógtha gar do mhianach. ☐

Baile ina gcónaíonn daoine ach a oibríonn i mbaile eile. ☐

Baile a bhfuil daonra ann atá ag laghdú. ☐

[thall

FREAGAIR 6A NÓ 6B

6A. TAIFID AIMSIRE

Féach ar an tábla thíos a thaispeánann sonraí de ghnéithe aimsire le linn tréimhse 7 lá.

Sonraí Aeráide d'Aerfort Bhaile Átha Cliath, Meán Fómhair 2002.

Dáta	Meánteocht (°C)	Báisteach (mm)	Grian (uaireanta)	Treo na Gaoithe
1	14.4	0.9	3.7	Aniar
2	12.1	12.6	1.0	Aneas
3	16.8	11.3	1.7	Aneas
4	14.5	10.4	8.3	Aniar Aneas
5	14.7	0.0	4.1	Aniar Aneas
6	13.5	1.6	4.0	Aniar Aneas
7	15.1	0.4	0.0	Aniar

Cuir ciorcal thart ar an bhfreagra ceart i ngach ceann de na habairti seo a leanas

(i) Ba é an **Raon Teochta** i rith na tréimhse 7 lá ná 4.7°/2.4°.

(ii) Ba í an **Fhrasaíocht Iomlán** don tseachtain ná 38.4mm/37.2mm.

(iii) Ba é an lá **ba lú** gréine ná lá 2 / lá 7.

NÓ

6B. RÉIGIÚN CHOMHAERÁIDE

Déan staidéar ar an léarscáil agus cuir ciorcal thart ar an bhfreagra ceart i ngach cás.

(i) Is é an cineál Aeráide atá le fáil ag A ná **Fásach Te**/**Tundra**.

(ii) Is é an cineál Aeráide atá le fáil ag B ná **Meánchriosach**/**Measartha Aigéanach**.

(iii) Is é an cineál Aeráide atá le fáil ag C ná **Sabhána**/**Tuaisceartach**.

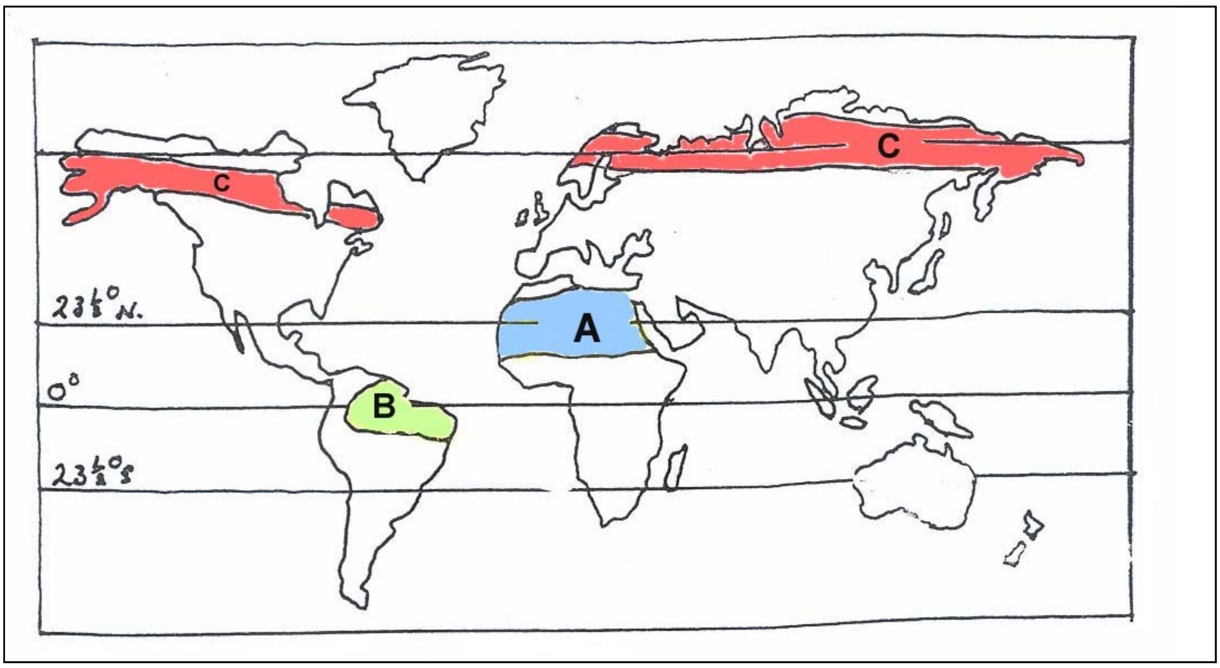

7. DAONÁIREAMH 2002 & ATHRÚ DAONRA I bPOBLACHT NA hÉIREANN

Déan scrúdú ar an léarscáil a thaispeánann an % d'athrú daonra i ngach contae agus cathair ó 1996.

Cuir ciorcal thart ar an bhfreagra ceart i ngach ceann de na habairtí (i) agus (ii) thíos.

(i) Tá daonra **níos mó ná/níos lú** ná 1 milliún ag Contae Bhaile Átha Cliath.

(ii) Tharla méadú **níos mó/níos lú** i gCathair na Gaillimhe ná i gCathair Phort Láirge.

(iii) Tabhair cúis amháin leis na méaduithe móra a tharla i gcontaetha na Mí (22.1%) agus Cill Dara (21.5%).
Cúis:

____

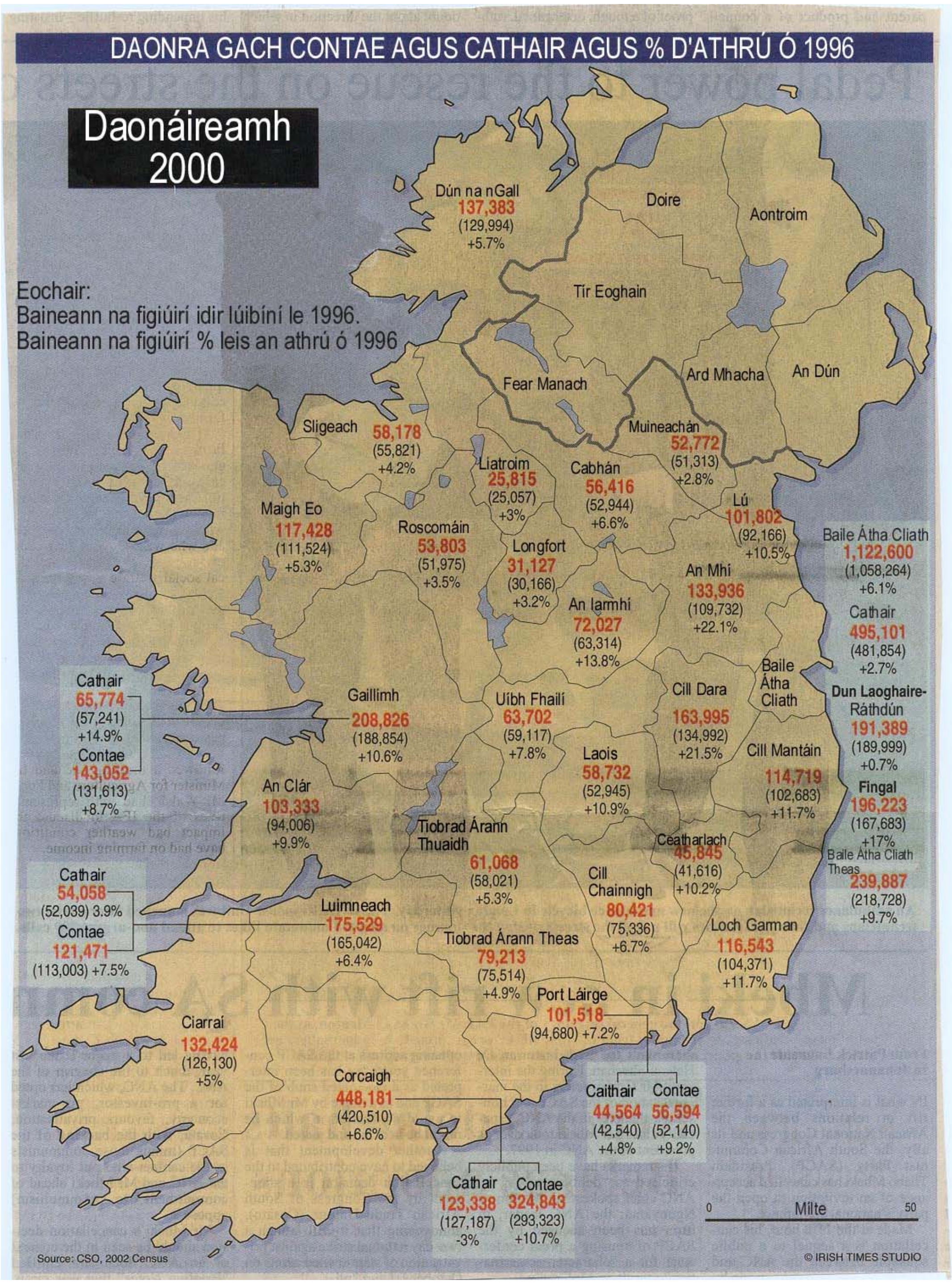

 [thall

8. AN TIMTHRIALL DAONRA

Cuir ciorcal thart ar an bhfreagra ceart i ngach ceann de na ráitis thíos:

Tugtar an **Chéim Ard-Luaineachta/ an Chéim Íseal-Luaineachta** ar Chéim 1.

I gCéim 2 tagann méadú tapa ar an daonra de bharr laghdú sa **Ráta Beireatais/Ráta Báis**.

Léiríonn Céim 4 treochtaí daonra i **dTíortha Forbartha/Tíortha i mBéal Forbartha**.

Céimeanna 1 2 3 4 5

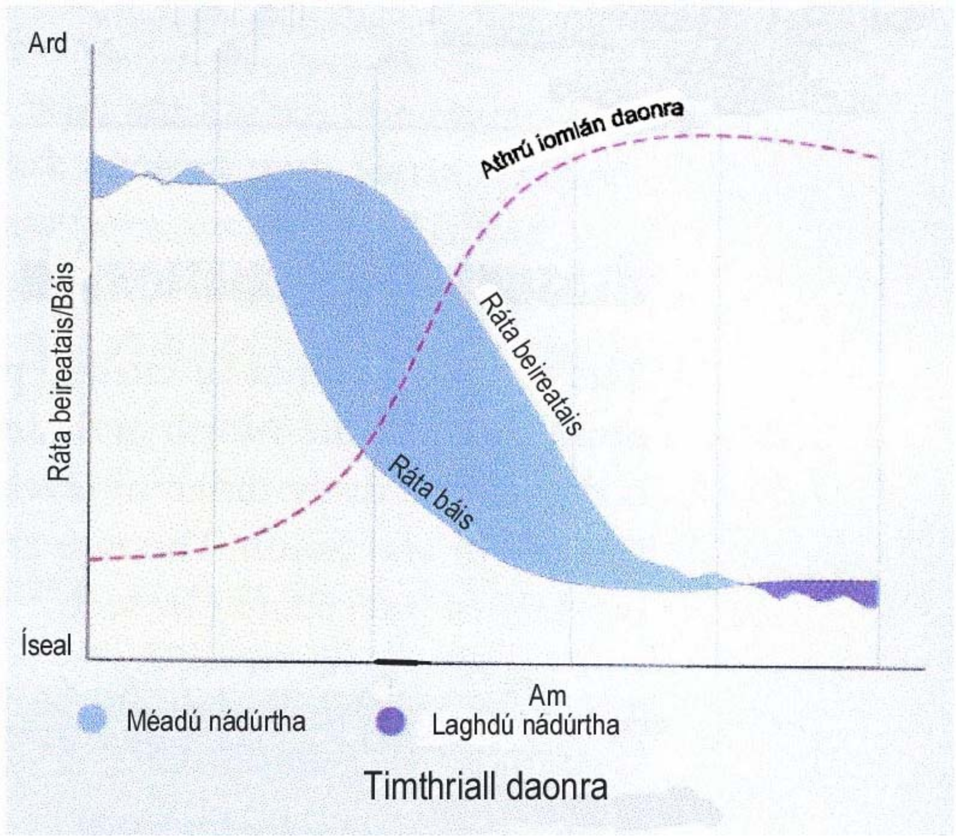

9. AERÁID AGUS FÁSRA.

Déan staidéar ar an léaráid thíos de **chrann buaircíneach** a thaispeánann conas a rinne sé oiriúnú don aeráid ina bhfásann sé.

Cuir Tic (✓) sa bhosca ceart.

Fréamhacha doimhne	☐
Duillí ar nós snáthaidí	☐
Duillí leathana	☐
Coirt thanaí	☐

10. ITHIR

Taispeánann na léaráidí thíos na próisis faoina dtarlaíonn **húmasú** (**humification**) agus **Láisteadh**.

***Cuir isteach** an focal cuí sa spás a thugtar faoi gach léaráid.*

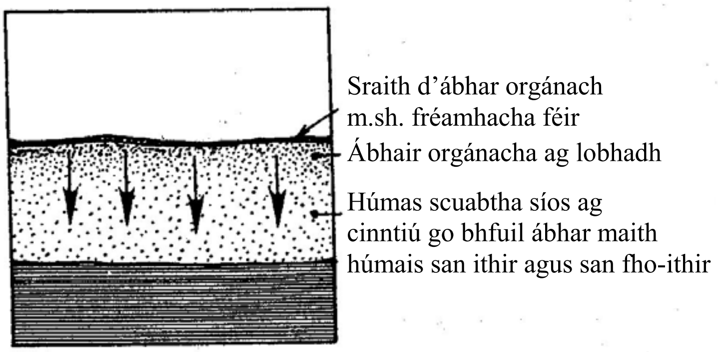

____

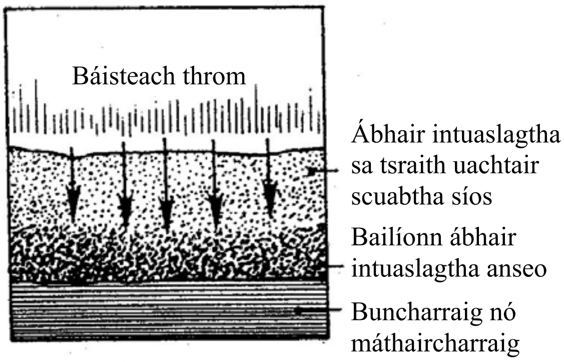

____

Freagair 11A nó 11B

11A. GNÉITHE OIGHRIÚCHÁIN

Cé acu díobh seo a leanas ar gnéithe tírdhreacha d'oighearchreimeadh iad **GO LÉIR**?

Cuir Tic (✓) sa bhosca ceart.

(a) Gleannta crochta, adharcanna, droimníní, airéiteanna. ☐

(b) Coirí, eascracha, gleannta crochta, moiréin. ☐

(c) Coirí, airéiteanna, gleannta oighrithe, adharcanna. ☐

(d) Moiréin, airéiteanna, eascracha, gleannta crochta. ☐

NÓ

11B. GHÉITHE AN CHÓSTA

Cé acu seo a leanas ar gnéithe tírdhreacha de chreimeadh farraige iad **GO LÉIR**?

Cuir Tic (✓) sa bhosca ceart.

(a) Aill fharraige, dromchla tonnghearrtha, áirse fharraige, barra gainimh. ☐

(b) Aill fharraige, uaimh fharraige, poll séideáin, trá ghainimh. ☐

(c) Uaimh fharraige, áirse fharraige, aill fharraige, staic fharraige. ☐

(d) Áirse fharraige, trá, gob gainimh, aill. ☐

12. BÁISTEACH

Taispeántar an cineál Báistí sa léaráid thíos:

Cuir Tic (✓) sa bhosca ceart.

(a) Báisteach Rilífe ☐

(b) Báisteach Fhrontach ☐

(c) Báisteach Éadrom ☐

(d) Báisteach Chomhiompair ☐

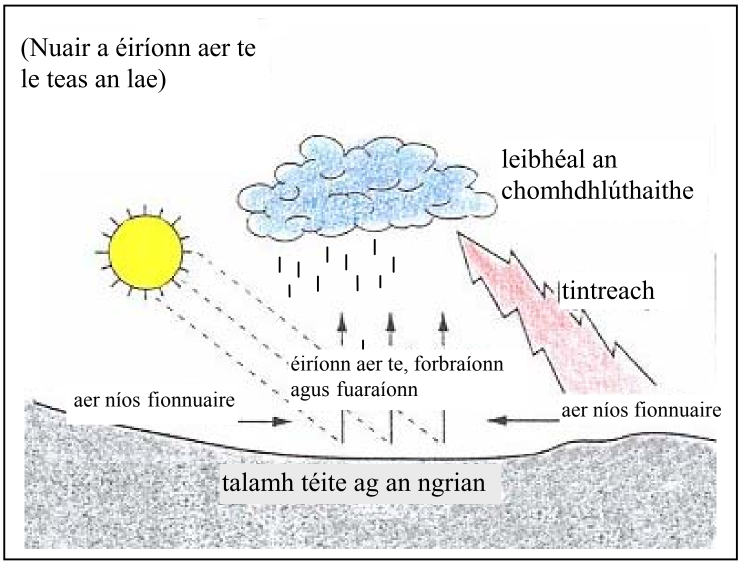

13. TOSCA A IMRÍONN TIONCHAR AR AERÁID

Scrúdaigh an léarscáil a thaispeánann isiteirimeacha samhraidh d'Éirinn agus don Bhreatain.

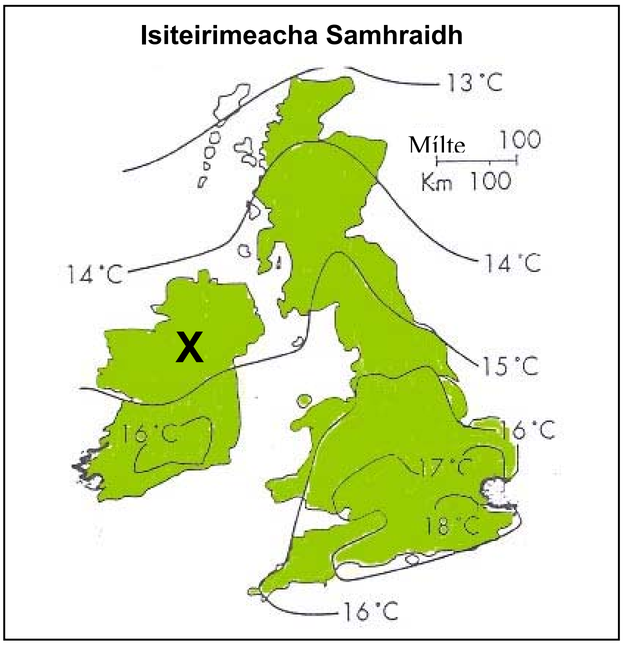

***Cuir ciorcal** thart ar an bhfreagra ceart i **ngach** ceann de na habairtí seo a leanas:*

(i) Tá an teocht ag **X níos mó ná 16°C/níos lú ná 15°C**.

(ii) Den chuid is mó, tá na teochtaí feadh an chósta **níos airde/níos ísle** ná intíre.

(iii) Ar an iomlán, **ardaíonn/titeann** teochtaí de réir mar a théann duine ó thuaidh.

14. FUINNEAMH INATHNUAITE

Taispeánann an léarscáil Feirm Ghaoithe atá molta amach ó chósta Chill Mhantáin.

Feirmeacha Gaoithe amach ó Chill Mhantáin

Ainmnigh TRÍ cinn eile d'fhoinsí **fuinnimh inathnuaite**.

1 ________________________ 2 ________________________ 3 ________________________

15. **SCILEANNA STAITISTIÚLA**

Ar na línte uimhrithe (i), (ii) agus (iii) cuir lipéid ar an dronuilleog roinnte thíos ag baint úsáide as an eolas a thaispeántar ar an bpíchairt.

Tá dhá lipéad curtha isteach duit.

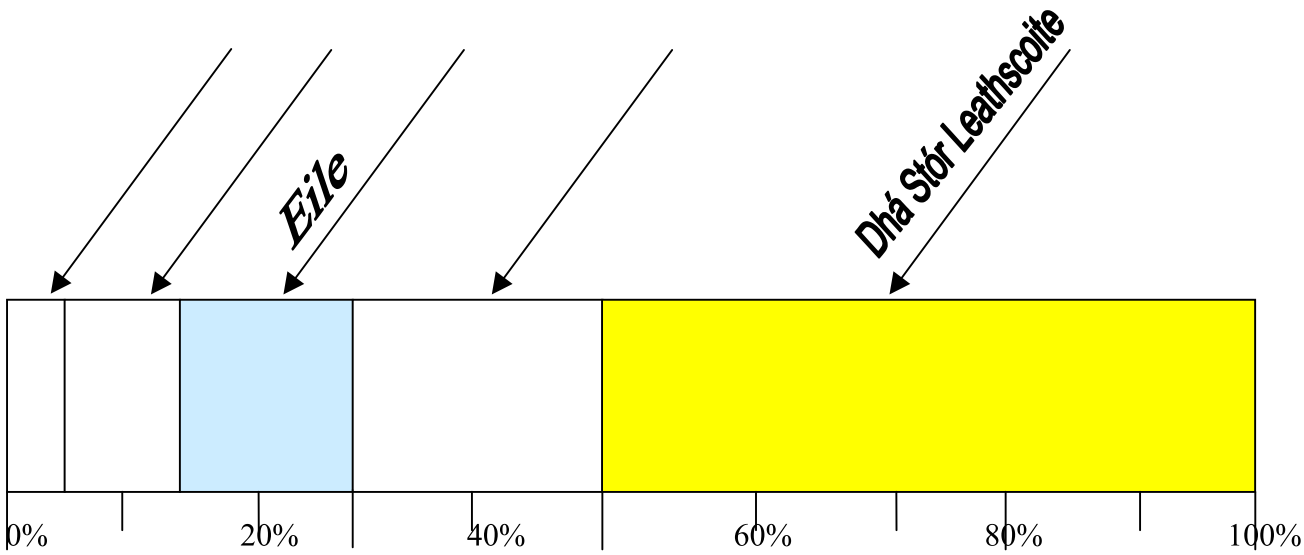

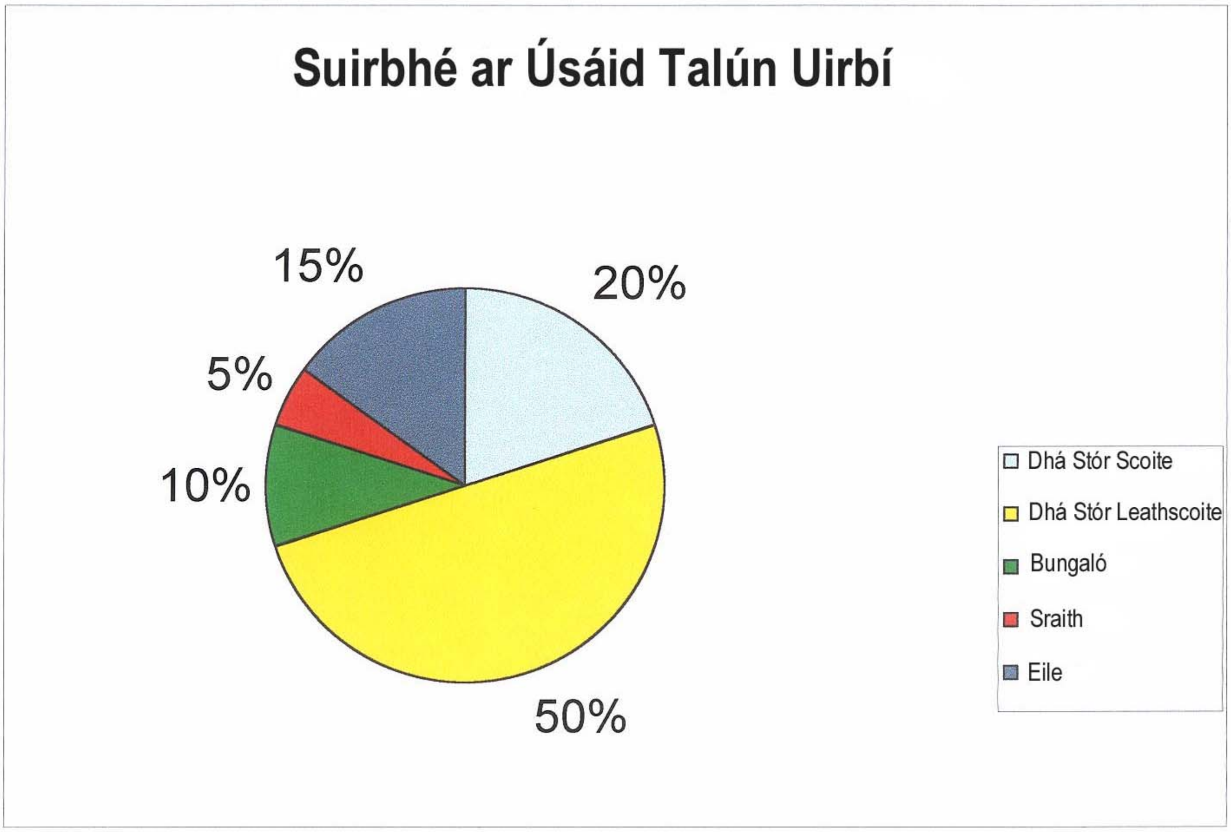

16. STRUCHTÚR DAONRA

Taispeánann an tábla thíos an struchtúr daonra don Nigéir.
Tugtar Pirimid Aoise-Gnéis duit a bhfuil cuid di críochnaithe.

(i) Críochnaigh an phirimid ag baint úsáide as na figiúirí sa tábla.

(ii) Tá le tuiscint ón bpirimid gur Tír i **mBéal Forbartha**/**Tír Fhorbartha** í an Nigéir.

Cuir **ciorcal** thart ar an bhfreagra ceart.

	Aoisghrúpa	**Fireann % den daonra**	**Baineann % den daonra**
An Nigéir	60+	3	3
	20-59	19	18
	0-19	28	29

An Nigéir

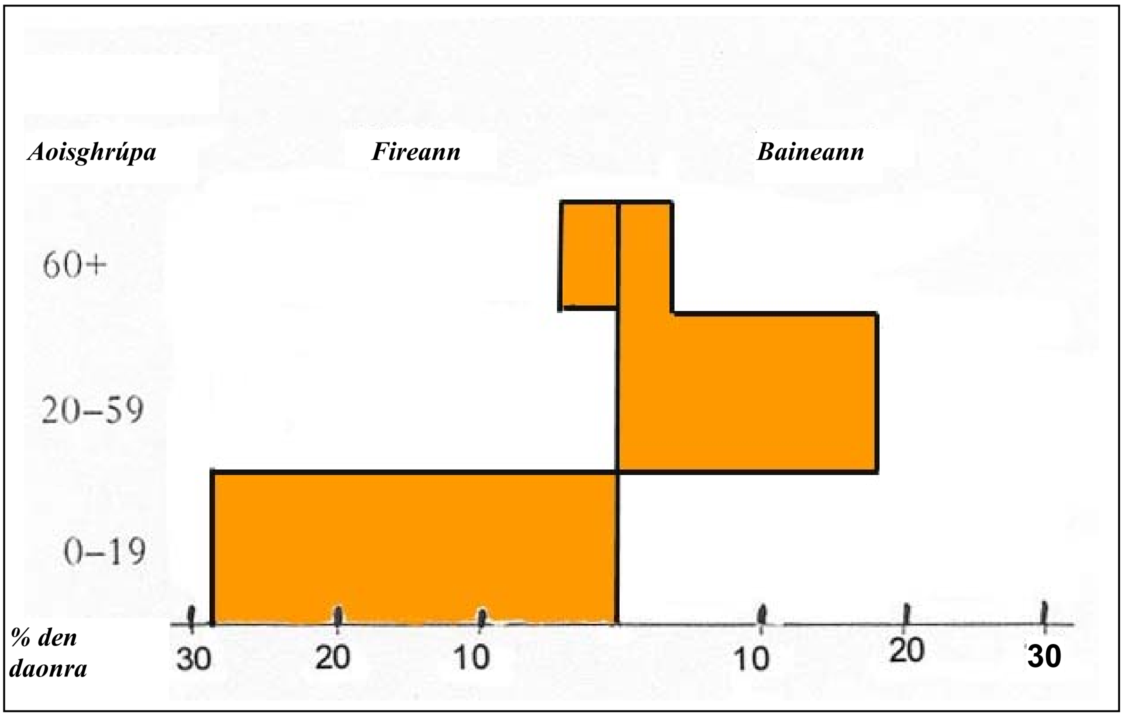

17. TÍREOLAÍOCHT UIRBEACH

Taispeánann an léarscáil an céatadán den daonra atá uirbithe i bPoblacht na hÉireann.

Cuir tic (✓) sa bhosca ceart.

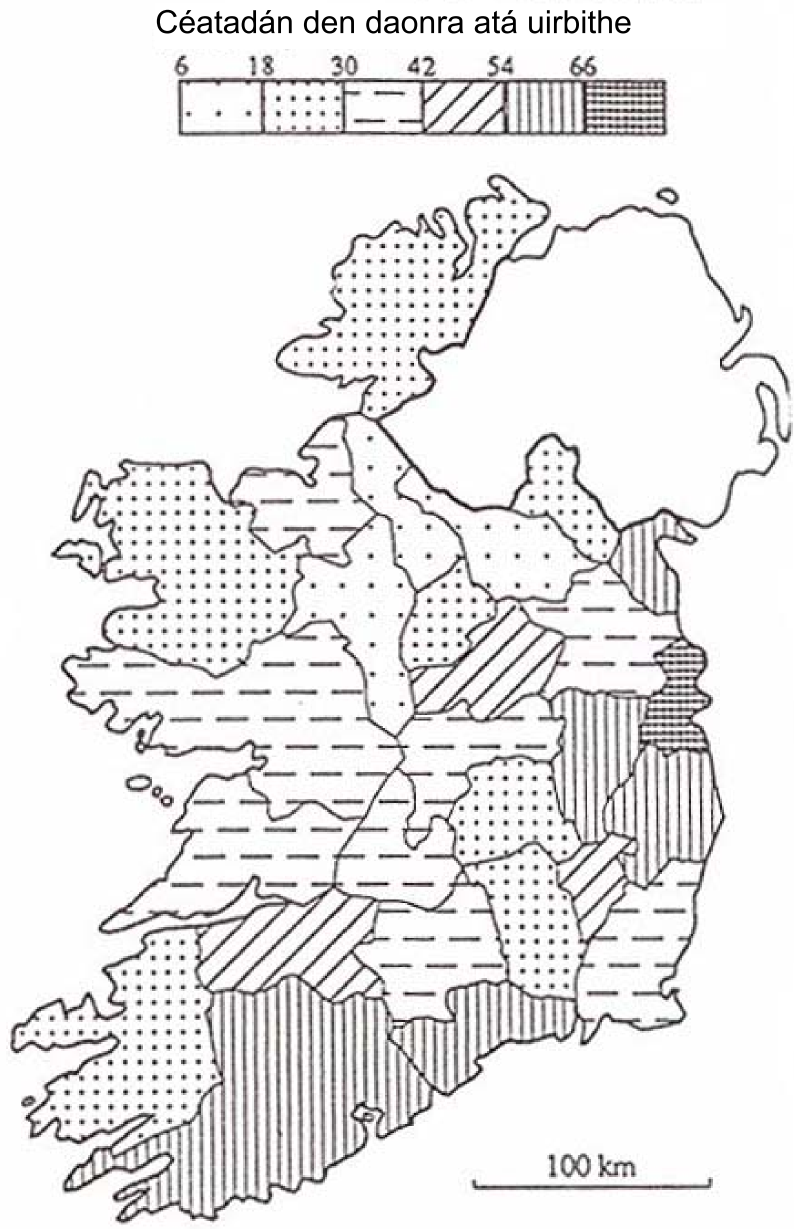

(i) Is san oirthear atá an chuid d'Éirinn is lú atá uirbithe. ☐

(ii) Tá Cúige Connacht níos uirbithe ná Cúige Mumhan. ☐

(iii) Is é Contae Bhaile Átha Cliath an contae is uirbithe. ☐

(iv) Is lú uirbithe Contae Chorcaí ná Contae na Gaillimhe. ☐

18. SUIRBHÉIREACHT ORDANÁIS

Meaitseáil na cearnóga eangaí seo a leanas leis na húsáidí talún a thaispeántar sa tábla thíos.

Cearnóga Eangaí: **S** 72 78; **S** 71 74; **S** 66 74.

Úsáid talún	Cearnóg Eangaí
Foraois bhuaircíneach	
Monarcha chóireála séarachais	
Monarcha	

19. SUIRBHÉIREACHT ORDANÁIS

Ag baint úsáide araon as an léarscáil agus as an bhfótagraf de bhaile Ceatharlach, tabhair uimhir an bhóthair a thrasnaíonn an abhainn san fhótagraf.

Uimhir an bhóthair________________________________

20. SUIRBHÉIREACHT ORDANÁIS

Tomhas fad abhainn na Bearrú ón droichead ag baile Ceatharlach **S** 716 767 ó dheas go dtí an áit a dtéann abhainn na Fuiseoige i gcumar léi ag **S** 698 737.

Is é an fad ______________________ Ciliméadar.

Leathanach Bán